

Noves adquisicions

Les noves adquisicions del Museu Marítim de Barcelona

Al llarg del període que abraça els darrers mesos de 2012 i la major part de 2013, les col·leccions del Museu Marítim de Barcelona s'han enriquit amb donacions i compres.

Les donacions han estat molt nombroses, tal com es detalla en la següent llista: l'empresa Hélices y Suministros Navales, S.L., tres hèlices de bronze; el Sr. Lluís Rovira, una col·lecció de 40 maquetes d'embarcacions; el Sr. Xavi Admetlla Fuset, un conjunt de publicacions (com ara números del *Boletín de la Asociación Pesca Submarina* o de la revista *Mondo Sommerso*), així com diverses pel·lícules en 16 mm sobre pesca submarina; la Fundació del Museu Marítim de Barcelona, una aquarel·la signada per Alfred Opisso, un lot de 16 fotografies sobre Cuba i una fotografia de l'Editoriale Aeronautica, que retrata el bombardeig italià a una ciutat catalana durant la Guerra Civil Espanyola; el Sr. Santiago Ristol Oliver, dos pins distintius dels Jutges de Regata de Vela; el Sr. Carlos Peña, dues fotografies d'embarcacions de la Cía. Transatlántica i el llibre *Sociedad Española de Construcción Naval. Especificación del casco de un vapor de doble hélice con turbinas engranadas para la Compañía Trasatlántica de Barcelona. Buque núm. 47*, Matagorda (Cadis): Litografía y Tipografía Rodríguez Silva, 1917; el Sr. Miquel Pérez Costa, un conjunt d'objectes i documents vinculats a la seva vida professional com a oficial de la Marina mercant; la Sra. Rosa Vila, una carta nàutica de l'Atlàntic de l'any 1942, vinculada a la navegació en comboi; la Sra. Maria de Cervelló Palomer, un lot de dibuixos realitzats a llapis i tinta; el Sr. Lluís Garcia, un conjunt d'elements procedents de les Drassanes Garcia; la Sra. Paloma Olave, un model d'estudi de la Coca de Mataró, i l'ADIPAV, l'arxiu de la associació.

Menció a part es mereixen les col·leccions fotogràfiques. S'han rebut donacions de diferents persones, de les quals en fem la llista, sense que sigui possible detallar els materials: Lydia Delgado, Isidor Prenafeta, Felix Socias, Albert Fernández, Lluís Omedes, Glòria Barquet, Vicenç Estruch, Vicente Sanahuja, Albert Campanera, Carlos Poveda, Jaume Cifré, Jordi Maseras, Jordi Montoro, José de Dios Dacal,

Manel Isnard, Manuel Garcia, Xavier Agramont, Santiago Ristol, Diego Yriarte, Albert Ventosa i Joaquim Cabezas. De forma genèrica, al llarg de l'any 2013 s'han anat incorporant materials donats pels membres del grup de col·laboradors de l'arxiu fotogràfic del Museu Marítim. A més a més dels citats anteriorment cal recordar els següents noms: Josep Bertran (†), Camil Busquets, Antoni Cortés, Víctor Chust, Joaquim Dorda, Joan Eugeni Cañadas, Laureano Garcia, Vicente García-Delgado, Manuel González, Enric Oliver (†), Xavier Moreno, Josep Morejón (†), Fabio Peña, Juan José Pérez Neel, Carlos Poveda, Josep Piqué, Javier Sánchez i Julio Ugartondo. A finals d'any formalitzem l'acte amb la carta de donació, prèvia aprovació en la reunió mensual de la Comissió Assessora d'Avaluació de Béns.

Finalment, també la biblioteca ha anat engreixant els seus fons, bé a partir de compres i subscripcions ordinàries, bé a partir de donacions extraordinàries, com la del senyor Fernando Alonso, que va aportar vuit llibres dels quals n'és l'autor, o una col·lecció de 14 llibres sobre fusteria del Sr. José Miquel Marín.

Pel que fa a les compres, enguany les adquisicions han estat les següents: una petita col·lecció de plaques de vidre estereoscòpiques, de mides diverses, datades en la primera meitat del segle xx (1910 a 1940), amb vistes del port de Barcelona i Tossa de Mar, així com retrats de passatgers a bord del vapor *Manuel Calvo* (Cía. Trasatlántica Española). En subhasta s'han comprat també: una litografia de senyals amb banderes al port de Mallorca, una sol·licitud per armar bucs per lluitar contra la pirateria a Cuba (1821), un document d'arribada d'un bergantí espanyol amb carregament de negres a Cuba (1833), un llistat de colons asiàtics morts durant el viatge a bord de la barca espanyola *Encarnación* fet al llatzeret de l'Havana (1871), 10 coneixements d'embarcament (1860), 12 patents de sanitat de ports espanyols amb cronologia variada, un nomenament d'alumne i un altre de pilot de vapor (1926 i 1931 respectivament) i el llibre de Furió i Sastre *Memoria histórica sobre los adelantos de la cosmografía*.

Les cases de subhastes són un dels indrets on més sovint trobem materials interessants per ampliar les col·leccions del museu, especialment documents, pintura i objectes petits. Es tracta d'elements procedents de col·leccions de particulars que surten a la venda i que sovint representen documentació difícil de trobar en altres circumstàncies, llibres rars i fins i tot objectes de poc valor econòmic però que esdevenen la "memoràbia" de la nostra història marítima. Un seguiment constant dels catàlegs de les cases de subhastes i l'ajut dels nostres col·laboradors ens permet estar amatents a les possibilitats i, en funció dels preus i els recursos en cada moment, participar a la subhasta. També en ocasions podem fer servir el dret de retracte de què disposen les administracions públiques pel que fa a béns d'interès històric, artístic o científic.

DOCUMENT DE DEFUNCIÓ

Relacion de los colonos que han fallecido en la barca española "Encarnación" en su viaje de Macao a la Habana

Fecha	Nombres	Nº	Latitud	Longitud
Marzo 8.		140.	En la barca de Macao.	
Abril 10.	Leon Sui	63.	28° 15' N	72° 15' E
Mayo 4.	de Poutar	200.	35° 50' N	16° 00' E
" 7.	Pong-hip	131.	33° 00' N	20° 50' E
" 11.	Nany-hoc	134.	33° 07' N	20° 14' E
" 12.	Hang-lun	212.	32° 08' N	19° 02' E
" 16.	Chang-sao	217.	31° 32' N	18° 16' E
" 24.	Chang-gua	26.	20° 00' N	6° 00' E
" 28.	Chang-ey	172.	19° 00' N	5° 10' E
" 27.	Hoi-fay	78.	16° 58' N	2° 51' E
Junio 4.	Chang-fan	28.	16° 00' N	11° 51' O
" 5.	Chang-chung	143.	8° 42' N	14° 25' O
" 7.	Chang-shi	166.	5° 16' N	19° 50' O
" 12.	Hlong-hoi	105.	1° 47' N	21° 26' O
" 24.	Pong-fung	163.	8° 24' N	06° 48' O
Julio 1º	Ha-hoc	43.	20° 47' N	67° 20' O

Examinado por el Alcaide y Jueces de la Habana el 10/3/71.
Juan Antonio de Gardoqui
Alcaide
Juan de Quintanar
J. M. M.

Autor: Juan Antonio de Gardoqui (capità?).

Material: Paper i tinta.

Tècnica: Manuscrit.

Mides: 21 x 27,5 cm.

Cronologia: 1871.

Procedència: Adquisició a la casa de subhastes Soler i Llach (octubre de 2013).

Mentre que el tràfic d'esclaus africans amb les colònies americanes que va fonamentar una part de la riquesa de Catalunya (i, naturalment, l'explotació d'esclaus en *ingenios* i plantacions) ens resulta familiar, el tràfic d'éssers humans procedents d'Àsia per a la seva explotació a Cuba, per exemple, no és gens conegut.

Aquest document en fa referència a partir d'un fet concret: la mort de colons asiàtics a bord de la bricarca espanyola *Encarnación*, que els transportava de Macau a l'Havana. El document està fet al llatzeret de Mariel de l'Havana el 10 de juliol de 1871.

Al document s'hi detallen les dates de defunció, els noms (clarament asiàtics/xinesos) i la situació del vaixell en el moment de les morts. No sabem quants treballadors portava el vaixell, però el nombre més alt dels morts és de 300, la qual cosa fa pensar que devia portar-ne més. És un testimoni d'un tràfic marítim important on la mercaderia eren treballadors "lliures" que acabaven vivint en condicions pitjors que les dels esclaus mateixos.

AQUAREL·LA D'ALFRED OPISSO CARDONA

Autor: Alfred Opiisso Cardona
(Barcelona, 1907 - Mataró, 1980).

Material: Paper.

Tècnica: Aquarel·la.

Mides: 37,5 x 49,5 cm.

Cronologia: 1930 (aproximadament).

Procedència: Donació de la Fundació Museu Marítim de Barcelona.

Pintor i dibuixant, Alfred Opiisso era fill del pintor Ricard Opiisso i nebot del també pintor Joan Cardona Lladós. Va estudiar a l'Escola de Belles Arts de la Llot-

ja de Barcelona. En successives exposicions de sales barcelonines es va donar a conèixer com a dibuixant de retrats a llapis, d'una finesa i qualitat destacada. Un estil depurat, el traç pulcre i segur, l'expressió i la retinència donen a les seves obres un gran valor. L'artista va cultivar també la il·lustració i en aquest art hi destaquen les obres realitzades per a *Cartas de una religiosa portuguesa* i *Pablo y Virginia*. Cultivà una figuració evocadora de l'ambient modernista català.

En aquesta pintura s'hi pot apreciar

l'interior d'una església on destaquen els exvots mariners i un grup de persones amb vesta i que sostenen diversos pendons. Sembla que representa una processó.

L'obra va ser adquirida en subhasta, al mes de desembre de 2012, per la Fundació Museu Marítim de Barcelona. Segons la casa de subhastes, la pintura fou regalada per l'autor al Dr. José María Framis de Mena, metge del seu pare, cap a l'any 1965. Els venedors afirmen que es tracta de l'interior de l'església de Santa Maria de Mataró, dada que no ha pogut ser contrastada.